

„De Darde Klokke”

Maart

2023

EDITIENUMMER

206

De heer T. de Leeuw
Schurinkhof 29
7731 EZ OMMEN
18

Drie moandeleks tidschrift veur Ommen

in samenwerking met Cultuurhistorisch Centrum Ommen

HermanWigbels.nl

COLOFON

STICHTING DE DARDE KLOKKE STICHTING OUDOMMEN.NL

Voorzitter

Harry Woertink
T 0529-452963

Secretaris

Sir Schokkenbroek
Patrijsstraat 39, 7731 ZL Ommen
E dedardeklokke@gmail.com / sir@oudommen.nl

Penningmeester

Albert van der Vegt
Sperwer 34, 7731 KB Ommen

www.dedardeklokke.nl
www.oudommen.nl

CULTUURHISTORISCH CENTRUM OMMEN

Voorzitter

Berend Jan Warmelink
T 0529-760006

Secretaris

Jan Doedens
Koekoeksbloemstraat 12
7731 WB Ommen
T 06-31553719
E j.doedens@hetnet.nl

Penningmeester

Herman Kortman
T 06-23944250

www.museum-ommen.nl

STREEKMUSEUM OMMEN

Den Oordt 7, 7731 CM Ommen

GEMIENSCHOP OLL OMMER

Veurzitter

Gerrit Steen
T 0529-454181

Schriefster

Wilma Runhart
De Haar 19, 7738 PV Witharen
E wilmarunhart@hotmail.com
T 0523-676287

Penningmeester

Harry Prenger
06-28956863

Overname van artikelen toegestaan met bronvermelding.

www.dedardeklokke.nl
www.oudommen.nl
www.cco-ommen.nl

Drie moandeleks tidschrift veur Ommen ism:
Gemeenschap van Oll Ommer
Cultuurhistorisch Centrum Ommen
OudOmmen.nl

Redactieadres

Patrijsstraat 39, 7731 ZL Ommen
T 0529-463111
E dedardeklokke@gmail.com

www.dedardeklokke.nl

Lidmaatschap CCO

- € 25,50 per jaar lidmaatschap CCO inclusief abonnement De Darde Klokke.
 - € 27,50 per jaar bij niet automatische afschrijving.
- Betaling op IBAN NL97 RABO 0378 9039 77 t.n.v. CCO

Abonnement De Darde Klokke

- Voor betaling van abonnement op De Darde Klokke
€ 8,00 per jaar (4 nummers) Betaling op IBAN NL72 INGB 0003 0435 54 of
- IBAN NL08 RABO 0348 9059 04 beiden t.n.v. 'De Darde Klokke' te Ommen.

Notarispost Ommen
Tuincentrum Jurrie Baas
Go Makelaars Weenink Jansen
Aannemersbedrijf M. van der Vegt
Jouw Printshop
Douwe's Dump
Installatiebedrijf Groen Ommen
Autoschade Huysmans
Ommer Automaten
Bandenservice Ommen
Pearle Opticiëns
Schildersbedrijf Van Elburg
Dakdekkers- en Renovatiebedrijf
E. van der Linde Ommen BV
Café-Restaurant 'De Nieuwe Brug'
Slaapkenner Touwen
Stucadoorsbedrijf Rinus Zwanepol
Dunnwind Groep BV
Vechtdal Uitvaartverzorging

Bouwbedrijf Vonder BV
Van der Bent Houtbouw
Ekkelenkamp
lunch - patisserie - diner- ijssalon
M. Dunnwind Radio, TV en witgoed
Lennips groep Vastgoed Onderhoud
Takman Gereedschappen
Cents Autocentrum
Café-Restaurant 'Flater'
Wijnhof dranken & delicatessen
OCB Bouw bv
Kompanen
Restaurant-Catering 'De Bootsman'
H. Steen bv verhuizingen en transporten
Gotink
Bungalowpark 'Hoge Hexel'
Expert Westerman
Bentum Nijboer Notarissen
Hovenier Arjan van der Veen
Nijkamp Installatietechniek

Brasserie Tante Pos
Goudsmids Atelier & Juwelier Zandbergen
Bakkerij van der Most
Freesverhuur Ommen
Timmer- & Onderhoudsbedrijf Kleinlugtenbelt
Sportrijk fit & gezond Ommen
Kapsalon de Kapper
Van Elderen accounts belastingadviseurs
Zorgboerderij 't Schöttincksflinter
De Lange Keukens
Culinair bij u thuis
Makelaarskantoor Sallands Goed
Huiske Hovenier
Van Kesteren Schoenreparaties
EP Ommen
Grondman Bouwservice
A. Visscher, hoveniersbedrijf
Wildthout, Hotel & Restaurant
Jumbo Ommen
Rina Uulders, uitvaartverzorging

Wij worden financieel ondersteund door Rabobank Vaart & Vechtstreek

Ommen gefeliciteerd!

Ommen viert dit jaar 775 jaar stadsrechten. De strategische ligging van Ommen ten opzichte van de Vecht en de Regge zal ongetwijfeld de doorslaggevende stem van de Bisschop zijn geweest om in 1248 Ommen stadsrechten te verlenen.

Ommen was reeds heel vroeg een bekende plaats. Kort na 1215 verzamelde de bisschop van Utrecht, Otto II, er zijn troepen om Rudolf van Coevorden te bestrijden. Maar de bisschoppelijke troepen werden verslagen. Doch bisschop Otto liet dat er niet bij zitten en vanuit Ommen zou opnieuw een aanval gedaan worden. Daartoe verzamelde hij in 1227 in Ommen een grote legermacht voor de Slag die in de boeken ging als de Slag bij Ane.

Dergelijke grote troepenconcentraties kunnen alleen mogelijk zijn geweest, wanneer er goede wegen naar Ommen leidden. Dat moet dus in die tijd wel het geval geweest zijn.

Ommen is een oude woonplek en wordt in 1133 reeds genoemd.

Daarna, in 1391 kwam er voor het eerst een brug over de Regge, de Nieuwebrug, en werd daardoor een belangrijke passage voor het 'verkeer' tussen Utrecht en Twente. Dit duidt er op, dat de weg van Twente naar Zwolle over de Nieuwe Brug liep. 'Nijerbrugge' lag min of meer in het midden van de provincie en er waren goede en grote wegen naar alle kanten. Naar het noorden de verbinding met Ommen en Hardenberg-Coevorden. Naar het zuiden een weg over Archem-Hellendoorn en verder zuidwaarts, aansluitend op de grote weg van Deventer naar Münster, welke door Twente liep. Over de Vecht was in die tijd een veer en in 1495 kwam er een brug.

Veel leesplezier met deze nieuwe uitgave van De Darde Klokke, hét historisch blad van ons geliefde en jubilerend Ommen.

De redactie

Nummer 207 verschijnt in de eerste helft van juni 2023. Wij ontvangen uw kopij graag uiterlijk 15 mei 2023.

Abonnementsgeld

Het abonnementsgeld voor het blad "De Darde Klokke" is € 8 per jaar. Hiervoor ontvangt u dus 4 nummers (€ 2,- /st.) per jaar.

De historie van Ommen vertelt ons dat er ooit drie luidklokken hebben gehangen in het klokkenhuis van de (Hervormde) kerk in de Brugstraat. In het Rampjaar 1672 is een van deze klokken gestolen door soldaten uit het Münsterland onder leiding van de bisschop van Münster. Het is ze echter niet gelukt de zware koperen luidklok mee te nemen. De soldaten kwamen niet verder dan de haven. Het verhaal vertelt verder dat de zware koperen klok over boord is geslagen, in het water terecht kwam – van wat nu Burggraven wordt genoemd – en op de bodem ligt van een vroegere rivierarm van de Vecht. Vanaf het ontstaan van dit Ommer historisch tijdschrift wordt de 'derde klok' weer symbolisch geluid met de naam "De Darde Klokke", de naam dus van dit tijdschrift geschreven in Ommer dialect.

Omslag: op de foto op de omslag ziet u een foto van Herman Wigbels. Het past bij de verkiezingstijd. Deze foto is uit 1959 en gemaakt op de Markt bij de oude muziekkoepeel.

De foto's in dit blad zijn aangeleverd door de betreffende auteur, uit het fotoarchief van OudOmmen.nl, CCO of anderszins zoals bij het artikel/foto is aangegeven.

Het is niet onze bedoeling eventuele rechten van derden opzettelijk te schaden.

<i>Van barbier tot dokter</i>	<i>Ben Wösten</i>	<i>pag. 2</i>
<i>Voorwerpen vertellen een verhaal (ijstijd)</i>	<i>Gerko Warner</i>	<i>pag. 5</i>
<i>Witharen voorheen letterlijk 'los zand'</i>	<i>Mannes Schoppink</i>	<i>pag. 7</i>
<i>De "Venterskoare"</i>	<i>Gerrit Steen</i>	<i>pag. 13</i>
<i>Wiej goat nog weer eem deur Omm'n</i>	<i>Alex Schuurman</i>	<i>pag. 16</i>
<i>Ommer sproake</i>	<i>Marietje Rhee-Luttekes</i>	<i>pag. 17</i>
<i>Zoekplaatje</i>		<i>pag. 20</i>

Van barbier tot dokter

Gezondheidszorg in het Ommer verleden

door Ben Wösten

Als er heel vroeger bij iemand een been geamputeerd moest worden dan gebeurde dat gewoon in het openbaar. Een helper scherpte eerst een zaag aan die voor die klus gebruikt werd. Daarna goot men de patiënt, of slachtoffer kun je beter zeggen, vol brandewijn. Vervolgens werd hij door een paar sterke kerels beetgepakt en op een stoel neergedrukt. Het zere been werd op een houten ondersteuning gelegd. Een chirurgijn nam vervolgens de zaag en begon het been of een deel ervan d'r af te zagen. Dit was de praktijk in en rond de middeleeuwen.

Dit soort medische handelingen kan men mogelijk zien als een van de voorlopers van de huidige medische zorg. Alles in het leven moet ergens beginnen. Voordat er echte huisartsen kwamen gebruikten de mensen veel huismiddeltjes bij ziekte en pijn.

Ook bij kwakzalvers kon men terecht. De voorloper van de huisartsen was een chirurgijn ook wel plattelandsarts genoemd. De chirurgijns hadden wel een bepaalde medische opleiding genoten maar deden soms ook handelingen op hun eigen manier. Daarnaast functioneerden ze ook nog als kapper wat in die tijd barbier genoemd werd. Het haar knippen mocht de chirurgijn erbij doen en was wettelijk toegestaan. Ook op de jaarmarkt de 'Ommer Bissingh' was er vaak een barbier/chirurgijn aanwezig om hulpbehoevenden te helpen met allerlei middeltjes voor verschillende kwalen. Er werd in die tijd sowieso vaak gebruik gemaakt van allerlei huismiddeltjes die van ouder op ouder werd aanprezen.

Een amputatie

In het veld gezochte kruiden vormden vaak het hoofdbestanddeel. Later kwam de welbekende Haarlemmerolie op de markt dat ook voor allerlei kwaaltjes gebruikt werd. Eigenlijk waren in die tijd de huismiddeltjes een noodzakelijk kwaad. Huisartsen waren, als ze er al waren moeizaam te bereiken. Als je pertinent een huisarts nodig had moest men er met de fiets heen om een afspraak te maken. Vervolgens moest de arts zelf ook op de fiets of met paard en wagen naar zijn patiënten toe. Dat duurde zogezegd een eeuwigheid voordat de arts er was. Men zei toen wel eens: **“as ie op 'n dokter mos wach'n, waj je al eerder dood en begraaf'n veur dat e d'r was”**. Amputaties van ledematen werden ook verricht door chirurgijns. Een amputatie zoals boven omschreven overkwam een arme bedelaar die rondzwierf in de buurt van Witharen.

Het speelde zich af in het jaar 1762. Die bedelaar een zekere Jacob Willems genaamd, had blijkbaar iets gestolen bij een boerderij en werd daardoor gevolgd door een zogenaamde armenjager. Deze man was in dienst van het kerspel Ommen. Toen Willems wilde vluchten werd hij door die armenjager in zijn onderbeen geschoten. Door deze zware verwonding werd hij uiteindelijk afgevoerd naar de herberg op de Haar aan de weg naar Ommen. Daar wordt hij verzorgd door een Ommer chirurgijn de heer Hendrik Cleman. Deze zag gelijk dat hij hierbij hulp nodig had en op zijn verzoek werd de tweede Ommer chirurgijn de heer Hendrijckus Johannes Nijman erbij gehaald. Een regionale Doctor moest erbij komen om toestemming te geven voor het amputeren. Uiteindelijk wordt dan een deel van het been van die bedelaar geamputeerd.

In 1809 telde de stad Ommen 672 inwoners, waarvan twee dus de functie van chirurgijn uitoefenden. Dit waren in 1737 de bovengenoemde chirurgijns. Stadsvroedvrouw was in 1753 ene mevrouw Mette Jansen. Op een gegeven moment was mevrouw Jansen te oud geworden voor die functie en werd ze opgevolgd door Swaamtje Dangermond nadat ze eerst in Zwolle een opleiding daarvoor had gevolgd. Haar jaarloon bedroeg in die jaren 30 Caroli gulden of een Caroli gulden en 10 stuivers voor ieder kind die ze ter wereld haalde.

In 1765 wordt haar soldij opgetrokken naar 15 Caroli guldens met het beding van gemeentewege dat ze verder nooit meer mocht spreken over een vermeerdering van haar loon. In de 18^e eeuw was de verloskunde het terrein van vroedvrouwen en de heelkunde dat van de chirurgijns.

De inwendige geneeskunde werd behandeld door een doctor in de geneeskunde. Na de opheffing van het gildewezen in 1798 komt er een eind aan de goed gecontroleerde opleiding van chirurgijns die in steden heel- en verloskunde, maar op het platteland de gehele geneeskunde uitoefenden.

Na de staatsomwenteling in 1795 wordt de zorg voor volksgezondheid een taak van de centrale overheid. Vanaf 1838 is het mogelijk dat de opgeleide doctoren die zich in de steden hebben gevestigd bevoegd de genees-, heel- en verloskunde volledig uit te oefenen.

In 1849 komt er een uniforme medische opleiding het KNMG, Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der geneeskunst. Ommen werd in voorgaande eeuwen vaak getroffen door allerlei epidemieën. In de 14^e eeuw en de 15^e eeuw brak onder anderen hier de zeer gevreesde pest uit, aangeduid als 'de zwarte dood' dat veel slachtoffers eiste. In het jaar 1832 werd Ommen evenals andere steden in ons land zwaar getroffen door een choleraepidemie. Zowel in Ommen zelf als ook op de Ommerschans vielen veel slachtoffers. In 1866 kwam de genoemde epidemie nogmaals terug in onze omgeving. Men probeerde wel deze ziekte krachtig te bestrijden, bijvoorbeeld om de doorgang

*Dokter Abraham ter Horst
(1813-1865)*

door de gemeente van zieken van besmette voertuigen en schepen te verbieden. Om al die besmette zieken op te vangen stelde het stadsbestuur een zaaltje ter beschikking aan de Brugstraat tegenover de Hervormde kerk. Hier konden de mensen die getroffen waren door bijvoorbeeld cholera opgevangen worden. Uiteindelijk voldeed dit zogenaamde noodziekenhuisje niet meer. Aan de haven werd toen in 1892 een nieuw onderkomen gebouwd. In de volksmond aangeduid als het 'ziekenhuussie'. Wat voor de gezondheid ook van belang is geweest in Ommen was de oprichting van de vereniging 'Het Groene Kruis'. Deze was neutraal en niet gebonden aan een godsdienstige richting. Dit was wel de vereniging 'Het Wit-Gele-Kruis'. Tot stand gekomen uit katholieke richting en was ook aanwezig in Ommen en Vilteren. In 1927 kwam er ook een consultatiebureau voor de tuberculosebestrijding, een ziekte die ook in onze regionen veel voor kwam. Dit consultatiebureau en 'Het Groene Kruis', werden beide door de gemeente gesubsidieerd.

De volgende dokters hebben voorheen allen een praktijk gehad in Ommen. In willekeurige volgorde waren dat dokter Camstra, dokter ter Horst, dokters Jan en Willem Lindenhovius en dokter Warnsinck.

De praktijk van dokter Warnsinck strekte zich uit tot ver in de buurtschappen. Hij was in die jaren, lange tijd de enige huisarts in Ommen. Hij volgde hier dokter W.G. Metelenkamp Cappenberg op. Na hem kwamen er meer huisartsen in onze gemeente. Voor en in de oorlog waren dat dokter, Wildervanck de Blécourt en dokter Pos. Mogelijk vergeet ik er nog een of twee. Van een aantal van hen zijn nog wel verhalen te vertellen. Bij voorbeeld een verhaal van de dochter van dokter Camstra. Ze vertelde dat ze slechts vijf jaar in Ommen hebben gewoond. Ze waren naar Ommen gekomen omdat er een praktijk te koop stond van een op leeftijd gekomen dokter ter Horst. Achteraf bleek dat een grote teleurstelling te zijn. De boekhouding van Ter Horst zag er fleuriger uit dan dat het later bleek. De goede verwachtingen van een mooie praktijk in Ommen ten spijt werden daardoor de bodem ingeslagen. De meesten mensen in die tijd waren straatarm en konden daarom de dokter amper betalen. In die tijd was er geen ziekenfonds

*Voormalige dokters woning
van Willem Lindenhovius),
geneesheer in Ommen tot
1853*

of verzekering zoals wij die kennen. Om aan te geven hoe arm de mensen waren mag blijken uit het volgende. Een boerin die geholpen was door Camstra en daarvoor een rekening had gekregen kwam bij hem aan de deur met een grote mand en vroeg aan de dokter of hij ook 'proemen' aannam als betaling. Dat kon hij natuurlijk niet accepteren. Uiteindelijk is Camstra vertrokken naar Friesland waar hij een praktijk kon overnemen die vrij was gekomen.

Dan dokter Lindenhovius, die oefende zijn praktijk uit op een plek waar nu hotel 'De Zon' staat. Zijn zoon Willem zou zijn vader opvolgen, maar die deed wel erg lang over zijn artsenstudie. Vader Lindenhovius had al een plek bedacht aan de Brugstraat waar hij een oud pandje had aangekocht, om zodra zijn zoon klaar was met zijn studie daar kon beginnen. Het oude pandje werd afgebroken en werd er een geheel nieuw pand gebouwd inclusief een praktijkruimte. In die tijd kreeg de huisarts een bepaalde subsidie uit de gemeentekas om daarmee ook de arme mensen van dienst te kunnen zijn. Maar toen er een tweede huisarts bij kwam in Ommen, wilde die de genoemde subsidie natuurlijk ook. Maar de gemeentekas kon dat niet trekken en stelde voor om de subsidie die Lindenhovius kreeg te delen. Maar Lindenhovius had daar feitelijk geen oren naar.

En zo ontstond er een behoorlijke ergernis tussen beide dokters. Lindenhovius tikte ergens een mooie gevelsteen op de kop en liet die in de gevel van zijn nieuwe praktijk aanbrenge. De tekst u allen wel bekend was een sneer uit de pan aan die tweede huisarts. Die steen voor alle duidelijk is nu te zien in de onderbouw van de toren van de Hervormde kerk.

Dokter Warnsinck in zijn praktijk 1890 tot 1934

Na het overlijden van Lindenhovius werd zijn praktijk enige jaren overgenomen door de geneesheren H. B. Kaufman en F.E. ten Bosch. Hierna wordt in 1855 een zoon van Lindenhovius nl. Willem Lindenhovius geneesheer in Ommen.

Dokter Warnsinck had zijn praktijk en woning aan de Stationsweg net even voorbij het vroegere hotel Stegeman tegenover de ijssalon van Ekkelenkamp. Zijn huis was omringd met een prachtige tuin compleet met een fraai

tuinhuisje. Dit tuinhuisje is het enige overblijfsel van woning en tuin van Warnsinck en is nu een onderdeel van eerdergenoemde ijssalon.

Deze dokter stond er om bekend dat hij bij winterdag als er sneeuw lag met paard en arenseele zijn patiënten bezocht. Dat schijnt toentertijd een mooi gezicht te zijn geweest. Ook kinderen vonden dat altijd prachtig en renden dan door de straten achter de slee aan als de dokter op bezoek ging bij een van zijn patiënten. Tijdens de oorlog was een van de Ommer huisartsen dokter Wildervanck de Blécourt. Hij ging vaak bij boer en veehandelaar Lammerink langs aan de

Hamsgoren om daar stiekem te luisteren naar radio Oranje.

Maar toen de burens van Lammerink zich steeds meer afvroegen of er zoveel zieke kinderen thuis waren werd het Lammerink toch te link en verzocht de dokter om in het vervolg weg te blijven.

Het werd toch behoorlijk riskant met het gevaar dat de Duitsers erachter zouden komen.

Deze foto is genomen voor de woning en tuin van dokter Warnsinck, V.l.n.r. burgemeester Bouwmeester van Vriezenveen, dokter C.J. Warnsinck, mevr. Bouwmeester-Gorter, mevr. Buddingh-Bouwmeester, mevr. Warnsinck-Bouwmeester en notaris J. Buddingh te Den Ham.

Bij de opening waren aanwezig de volgende personen (waaronder twee Ommer huisartsen): v.l.n.r. J. v.d. Kolk, Zr. W.A. Munneke, Mevr. Timmerman, Ds. W. de Graaf, Mevr. De Graaf, Zr. W. Trutmans, dokter G. Pos en Mevr. Pos, Ds. G.A. Bruins, J. van Alewijk, dokter Wildervanck de Blécourt, Mevr. Mulert, Mevr. Bentinck, P. Postma, P.G. Mourits, J. Hurink en C.J. Siero.

Opening van het nieuwe wijkgebouw van het 'Groene Kruis' aan de Julianastraat in 1937.

Ik rond mijn verhaal af met een gedicht van de vroegere Ommer schrijver E. Dijk. Hij schreef een mooi gedicht over kwakzalvers en dokters. Dat luidt als volgt:

*De zorg voor zieken in het verleden,
stond in Oud-Ommen op laag peil.
Er waren 'zalvers', die wat deden;
hun 'kwak-kunst' gaf slechts weinig heil.
Men was pas eerst wat beter af,
door hulp, die die echte dokter gaf.
Destijds in Ommen kregen doden,
een graf dichtbij of in de kerk.
Doch toen dit later werd verboden,
verdween daar ook de laatste zerk.
Geen kerkhof bij de kerk nu meer,
de doden dalen elders neer.*

*De medewerksters van dokter Warnsinck t.w. Johanna Mooiers. Zij deed de huishouding en assisteerde soms ook in de praktijk. Johanna is er 50 jaar in dienst geweest. De andere mevrouw is Aaltje Wolters, zij deed het meer ruwe werk zoals de verzorging van de tuin rondom het huis van de dokter.
(foto G. Steen)*

Bronnen:

- "Ommen rond de 19^e eeuw" G. Steen
- "Zo was het" met plaatjes uit het oude Ommen G. Steen
- Tekst/foto 's: CCO

Voorwerpen vertellen een verhaal

Periode van de ijstijden

door Gerko Warner

Ommen wordt al sinds de prehistorie bewoond, en al deze oud-inwoners hebben in de loop der eeuwen hun sporen achtergelaten. In het Historisch Museum Ommen wordt het verhaal van 8.000 jaar Ommer geschiedenis vanaf de prehistorie tot nu verteld. In tijdvakken wordt de ontwikkeling van Ommen vanaf de ijstijd tot nu getoond. Graag vertel ik u in het kort over één van die tijdsperiodes en vertel ik u het verhaal aan de hand van een paar voorwerpen die u in het Historisch Museum Ommen kunt bekijken. Deze keer gaan we terug naar de tijd van de ijstijden.

IJstijd in het Vechtdal

Deze periode is de tijd van de eerste mensen (homo sapiens) en kenmerkt zich door de Neanderthalers (homo neanderthalensis), de mammoeten, rendieren, rotsschilderingen en de paleolithische kunst.

De omgeving van Ommen maakte deel uit van het oerstroombdal van de latere Vecht. Aan het einde van de voorlaatste ijstijd, het Saalien (370.000 – 130.000 jaar geleden) was dat gebied veel groter dan het huidige Vechtdal. Tussen het Drentse keileemplateau en de Overijsselse stuwwallen lag toen een breed dal, ook wel het dal van de 'Oervecht' genoemd. Daarna volgde het Weichselien (115.000 – 9.800 jaar geleden). Deze laatste ijstijd was minder hevig. Ons land werd in die periode niet bedekt onder landijs, maar wisselden koude en droge tijden elkaar af met vochtige en warmere periodes. Eeuwenlang hebben de natuurelementen dit gebied vormgegeven. Zo ontstond een grillig landschap, met afwisselend rivierdalen, uitgestoven vochtige laagten en zandruggen. Door verstuiwingen ontstonden op de dekzanden hier en daar rivierduinen, waardoor de Vecht zich ontwikkelde tot een zeer actief kronkelende rivier.

Mammoetbotten

De mammoet had in de IJstijd een groot leefgebied van Alaska tot Engeland. In Nederland woonden ze ook. Zelfs zo veel dat nergens ter wereld zoveel mammoetfossielen worden gevonden. Mammoeten leefden in een koud klimaat. Ze hadden daarom een dikke, wollige vacht met lange haren. Een volwassen mammoet kon wel 3 meter hoog worden. Tot 40.000 jaar

geleden woonden de mammoeten nog in Nederland, daarna verdwenen ze. Waarschijnlijk omdat het klimaat veranderde.

Gewei van de Bos Taurus

Het oerrund, ook wel oeros (Bos Taurus) genoemd,

kwam voor tijdens de laatste twee geologische perioden: het Pleistoceen (2,3 miljoen jaar geleden tot 11.800 jaar geleden) en het holoceen (vanaf 11.800 geleden tot nu). De dieren konden 3 meter lang worden en een schofthoogte tot 1,8 meter. Daarmee is het de 'grote broer' van de runderen die je tegenwoordig in de wei ziet lopen. Het laatste toevluchtsoord van het oerrund waren de dichte moerassige wouden van Polen en Litouwen. De diersoort stierf pas uit toen in 1627 de laatste exemplaren in Polen werden neergeschoten.

Gewei wisent

De wisent wordt ook wel Europese bizon genoemd

en een van de grootste zoogdieren die in Europa voorkomt. In de ijstijd leefde de wisent ook in ons land. Als sinds de middeleeuwen nam de aantallen sterk af en in 1927 stierf in de Kaukasus de laatste wilde wisent. Wel leefden er toen nog zo'n 50 wisenten in gevangenschap. In de jaren '50 konden die beesten door een fokprogramma worden uitgezet en tegenwoordig leven ze in het wild in Polen, Wit-Rusland, Oekraïne, Rusland, Litouwen, Slowakije, Duitsland en Roemenië.

Bijlen uit de ijstijd

De bijl was een van de belangrijkste werktuigen van de bewoners uit de ijstijd.

Gereedschap werd ook gemaakt van hout, bot en gewei, maar steen is bewaard gebleven in de bodem. Het museum heeft verschillende bijlen in haar collectie uit het Paleolithicum (tot 11.500 v Chr), Mesolithicum (11.500 v Chr – 5.500 v Chr) en het Neolithicum (van 5.500 v Chr – 3000 v Chr).

Wilt u verder kijken?

Kom naar het Historisch Museum Ommen. De donateurs en leden van het CCO hebben zelfs gratis toegang. Maak kennis met de mammoeten die

ooit rondgelopen hebben in Ommen tijdens de IJstijd, de invloed van de Romeinen en de strijd van de Saksen. Leer over de stadsrechten van Ommen, de beroemde jaarmarkten en de Tachtigjarige oorlog. Zie wat voor invloed een stadsbrand had, hoe het leven er in de Tweede Wereldoorlog uitzag en ontdek welke geschiedenis er schuilt achter gebeurtenissen uit het dagelijks leven van de Ommenaren.

Heeft u familie of vrienden op bezoek? Neem hen mee en begin een wandeling door de omgeving met een bezoek in het museum. Ontdek en beleef het verleden in het Historisch Museum Ommen!

Reactie

In de volgende Darde Klokke zal ik stil staan bij de tijd van de jagers en de boeren. Dan schrijf ik onder andere over het zwaard in het moeras. Heeft u vragen, opmerkingen of aanvullingen naar aanleiding van dit artikel dan kunt u reageren via gerkowaner@hotmail.com

**JOUW
PRINT
SHOP**

Wij zijn verhuisd

Pieter Bruegelstraat 17
7731 SK Ommen
Telefoon (0529) 45 13 51
www.jouwprintshop.nl

ZORGBOERDERIJ

BOERENGOLFBOERDERIJ.NL

Schöttincksflier

Gerjande en Alex Buitenhuis-Veurink
Karshoekweg 1
7737 PP Stegeren
0529 45 72 70
gjdveurink@hetnet.nl
www.schottincksflier.com

De zorgboerderij voor dagbesteding voor (jong) volwassenen en ouderen

**GOUDSMIDS ATELIER
ZANDBERGEN**

Voor uw sieradenreparaties

Tel. 06-10 20 23 69 - www.goudsmid-zandbergen.nl

Voor professioneel autoschadeherstel

A B S | Huysmans
autoherstel | Ommen

Strangeweg 20
7731 GW Ommen
Tel. (0529) 451146
info@abshuysmans.nl
www.abshuysmans.nl

gratis vervangend vervoer

4 jaar BOVAG garantie

ISO 14001/9001/
BOVAG gecertificeerd

stichting duurzaam repareren

Huiskes
OVENIER

Varsenerweg 14, 7731 PZ Ommen
Telefoon 06-21488936
email: info@huiskeshovenier.nl

Jaap Huiskes

DOUWE'S

DUMP

DUMP, OUTDOOR & MORE

STRANGEWEG 9, OMMEN
0529 451184
WWW.DOUWESDUMP.NL

OMMER AUTOMATEN

**24 uur per dag
bereikbaar**

Nieuwelandstraat 6
7731 TH OMMEN
0529-463046

...niet omdat het anders moet,
maar omdat het anders kan

Uitvaartverzorging en begeleiding

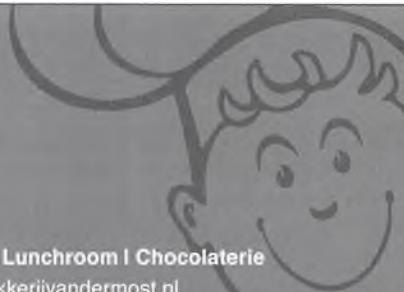
Vechtdal

info@uitvaartverzorgingvechtdal.nl
www.uitvaartverzorgingvechtdal.nl

Jan Slagter 06 2524 3688

bakkerij VAN DER MOST

Brood | Banket | Lunchroom | Chocolaterie
www.bakkerijvandermost.nl

Lennips groep
VASTGOED ONDERHOUD

schilderwerk totaal onderhoud uniplan 24-uur
glasservice schilderwerk 24-uur glasservice uni
totaal onderhoud 24-uur glasservice uniplan
schilderwerk totaal onderhoud 24-uur glass

- totaal onderhoud
- schilderwerk
- onderhoudsplan
- 24-uur glasservice

Vestiging Hardenberg T 0523 272051
Vestiging Ommen T 0529 450313

www.lennips.nl

SCHILDERSBEDRIJF
van Elburg
GLAS-VERF-BEHANGSPECIAALZAAK

Van Elburg Ommen
Schurinkstraat 22a - 7731 GD Ommen
Tel. [0529] 45 24 41 - Fax [0529] 45 62 56

Rina Ulders
Uitvaartverzorging

Uitvaartverzorging met:

Liefde, Respect & Aandacht

*Wij staan 24/7 voor u klaar,
ongeacht waar en hoe u verzekerd bent*

06 50661632

www.uitvaartverzorgingrinauldens.nl

Go! makelaars
Weenink JANSSEN

Je huis verdient het!
0529 45 11 21 | weeninkjansen.nl

Cents
Autocentrum

Uw Renaultdealer voor het Vechtdal
Brink 58 | 7731 TG Ommen | T 0529-469900
www.cents.nl

TOUWEN
behome

Voor vloer &
raamdecoratie

Brugstraat 29a | 7731 CV Ommen
T 0529-451716
E info@touwenbehome.nl

www.touwenbehome.nl

Het comfort van nu, het gevoel van toen
de kwaliteit van
de Lange Keukens

**de Lange
keukens**

Eskampweg 4a, 7731 TA Ommen.
Tel. 0529-46 25 00
Fax: 0529-46 26 00
www.delangekeukens.nl

Het lekkere leven

Restaurant Pannenkoekenhuis
Zalencentrum en Catering

"De Nieuwe Brug"
Een Omme(n)tje waard!!

met speeltuin

Familie Loode
Lemelerweg 13
7731 PR Ommen
Tel. (0529) 45 17 23

www.denieuwebrugommen.nl

**VAN DER
BENT**
Ambachtelijke houtbouw

De Belt 2
7701 RG Dedemsvaart
06 1331 0528

GROEN
INSTALLATIETECHNIEK

- Sanitair
- Service en onderhoud
- Zonne-energie
- Warmtepompinstallaties
- Elektra
- Loodgieterswerk
- Centrale verwarming
- Dak- en gootwerk

Patrijsstraat 3-5, 7731 ZL Ommen
Tel. (0529) 45 22 03
www.installatietechniek-groen.nl

**Arjan van der
Veen**

hoveniersbedrijf

www.arjanvanderveen.nl
Woestendijk 2 • 7738 PL Witharen
T 0523 - 676116 • M 06 - 506 450 81

ontwerp
aanleg
onderhoud
vijvers
boomverzorging
renovatie
sierbestrating

Witharen voorheen letterlijk 'los zand', eigen school bindt samen (1927)

door Mannes Schoppink

Ergens halverwege Ommen en Balkbrug ligt Witharen. Op de hoger gelegen zandrug vestigden de eerste bewoners zich in de tweede helft van de negentiende eeuw. De pionierende boeren gingen 'op' Witharen wonen. Het duurde echter tot 1927 voor hun kinderen er voor het eerst in hun eigen omgeving naar school konden.

Tolhuis

Er zijn verschillende verklaringen voor de herkomst van de naam 'Witharen'. 'Withaar' zou kunnen duiden op 'wit zand', maar ook is er een verwijzing mogelijk van 'wit' naar 'wijt' of 'wijd'. In de Gemeenteatlas van Overijssel uit 1867 van J. Kuyper staat 'de Withaar' ingetekend als onderdeel van gemeente Stad-Ommen. Witharen lag te midden van een groot moerasgebied en op de hoger gelegen zandrug waren regelmatig zandverstuivingen van wit zand. Op een andere kaart van rond 1860 staan twee boerderijen vermeld, die van (de huidige) Balkweg 60 en de tegenover gelegen Balkweg 61. In Kuypers atlas wordt het tolhuis van Balkweg 60 ook reeds genoemd. Vanaf 1809 hief Stad-Ommen tolheffing op deze locatie. In de volksmond heette de plek 'Tolhekke'. Voor een paard en wagen moest men 15 cent tol betalen en voor een motorfiets 7 cent. De tol werd opgeheven in 1926. De laatste tolheffster was Gerritina Nijenhuis-Steen (1892-1996). Ze bereikte de zeer eerbiedwaardige leeftijd van 103 jaar en was bijna 67 jaar weduwe van de oorspronkelijk uit Junne afkomstige Gerrit Hendrik Nijenhuis (1890-1929). Op de boerderij aan de overkant, waar vermoedelijk het tolhuis oorspronkelijk was gesitueerd, woonde generaties lang de familie Van Lenthe. Jannes van Lenthe (1874-1953), de vader van Willem van Lenthe (1929-2009), was niet alleen boer, op het opvoedingsgesticht Veldzicht in Balkbrug leerde hij er de jongens aldaar grasmaaien.

Eerste families

In de tweede helft van de negentiende eeuw en de eerste decennia van de twintigste streken steeds meer (boeren)families neer op Witharen. Dat gebeurde vooral op de hoger gelegen (later zogeheten) Witharenweg, Olde Venneweg en Balkweg. Tot de eerste Witharense bewoners behoorden de families Praas-Dunnewind, Borger-Snijder, Hierink-Veldman en Van Lenthe-van der Linde. In 1916 werd ook (de huidige) Rondweg voor het eerst bewoond. De eerste bewoners daar waren Steven (1889-1928) en Aaltje van der Veen-van der Linde (1898-1976). Na Stevens dood in 1928 zou Aaltje hertrouwen met Hendrikus ter Burg (1899-1955). Bleef het eerste huwelijk kinderloos, uit het tweede werden vier kinderen geboren. Op vrijwel elke nieuwe boerderij in Witharen woonden in de jaren '20 en '30 van de vorige eeuw jonge kinderen en die moesten allemaal... naar school.

Leerplicht

Want de in 1901 ingevoerde leerplicht voor kinderen van 6 tot 12 jaar gold uiteraard ook voor de kinderen uit Witharen! Er was echter nog geen eigen school, wat niet wil zeggen dat er geen mogelijkheden waren. De openbare school in Stad-Ommen uit 1776 was een optie, evenals de christelijke school in Stad-Ommen uit 1850 (vanaf 1954 Dr. A.C. van Raalteschool geheten), de openbare school in Ommerschans uit 1901, de openbare school in Varsenerveld/Vinkenbuurt uit 1907 en de openbare school in Arriërveld/Ommerkanaal uit 1917. De kinderen liepen op klompen naar hun school en waren daarmee al snel één à twee uur zoet, wat met de wandeling terug dus kon oplopen tot wel vier uur per dag! Verharde wegen waren er nog niet (hooguit grindwegen) en het hing van het jaargetijde af of de zandwegen stoffig, modderig of bevroren waren. Sneeuw, regen, storm of ijzel, ook honderd jaar geleden kon het weer elke dag anders zijn. Ergens midden jaren '20 kwam er voor het eerst de roep om een eigen school. De handschoen werd opgepakt door Evert Hendrik Timmerman (1894-1979), beter bekend als 'meester Timmerman' van de christelijke school uit Ommen. Hij werd nog wel eens uitgenodigd op winteravonden een spreekbeurt in Witharen te komen houden. De meeste mensen lazen nog geen dagblad en de radio lag nog buiten veler bereik. De volle boerenkeukens bij de spreekbeurten bewezen daarom wel dat er behoefte aan een verzetje bestond. Maar meester Timmerman was er niet in de eerste plaats om vermaak te brengen. Hoe zou hij denken over een school op Witharen? Verreweg de meeste kinderen uit de buurtschap waren van gereformeerde of

hervormde huize, dus een christelijke school zou waarschijnlijk op het meeste draagvlak kunnen rekenen. Dat wil niet zeggen dat de school er zomaar stond. In de Onderwijswet stond de ongelukkige bepaling dat voor het verkrijgen van subsidie om een school te bouwen de kinderen die reeds een christelijke school bezochten, niet mochten worden meegeld. Dankzij steun van de 'Vereeniging voor Lager Gereformeerd Schoolonderwijs te Ommen' én de portemonnee van ouders en sympathisanten kon de school er tóch komen.

Schoolstichting.

Door de Vereeniging voor Lager Gereformeerd Schoolonderwijs te Ommen is besloten, in het naburige Witharen voor eigen rekening een school met onderwijzerswoning te stichten. Een bouwterrein is hiervoor van de gemeente reeds aangekocht.

Een speciale collecte onder Witharens en Ommer ouders kende een opbrengst van fl. 2.120,- (wat anno 2023 zou neerkomen op ruim 70.000 euro). "Een schoon bewijs", aldus mr. J. Terpstra, secretaris van de Unie 'Een School met den Bijbel' en later minister van Onderwijs namens de AR (1929-1933), "dat,

als 't noodig is, de offervaardigheid van ons volk voor zijn school met den Bijbel nog niet verslapt is."

Eigen middelen

De schoolvereniging uit Ommen besloot uiteindelijk in samenspraak met de moederschool (de latere dr. A.C. van Raalteschool) op Witharen een school met onderwijzerswoning uit eigen middelen te betalen. Het bouwterrein werd van de gemeente Ommen aangekocht. Er kwam vervolgens wel subsidie vanuit het Rijk om de school draaiende te kunnen houden qua personeel en leermiddelen, zodat ook die horde kon worden genomen.

De totale oppervlakte van school én onderwijzerswoning bedroeg aanvankelijk 1.200 m² (30 x 40 m). De nieuwe buurman Hendrik van de Beld (1899-1978), die uit Zuidwolde afkomstig was, wilde een 'koffiehuis' beginnen op Witharen en had een strook grond van 25 x 100 m langs de grindweg nodig. Hij nam daarvoor genoeg met een koopprijs van fl. 500,-. De gemeente Ommen wilde achter de beide percelen een 'uitweg' maken, reden waarom het gewenst was dat de schoolvereniging ook een lengte van 100 m zou nemen. De 'extra' 60 m voor de school werd daarom uit 'billijkheid' voor een lager bedrag aan de school afgestaan. In totaal was de school voor de grond zodoende fl. 600,- kwijt. Marten Kortman (1868-

— **Benoemingen.** Tot hoofd der te stichten chr. school te Witharen, gem. Ommen, is benoemd de heer R.^s Dijkstra, onderwijzer a. d. chr. school te Huizum bij Leeuwarden; tot onderwijzer aan de chr. u. l. o. (Kopschool) te Coevorden de heer M. C. van Veelen te Deift en voor tijdelijk de heer D. Verweij te Utrecht.

1957) van de Herv. Geref. Staatspartij vroeg in de raadsvergadering van januari 1927 nog wel of de dennenbossen achter de school verzekerd waren tegen brand,

maar volgens wethouder Gerrit Paarhuis (1861-1956) was de premie daarvoor veel te hoog.

Het metselwerk van de school kwam op naam van H. Martens en P. Lutikhof (fl. 2.407,-), terwijl het timmerwerk werd uitgevoerd door J. Moddejonge (fl. 1.545,-), het schilderwerk door J. Kramer (fl. 195,-) en het loodgieterswerk door J. Dijks (fl. 146,-). Zij allen waren ook de laagste inschrijvers.

Na een oproep in De Standaard (de gereformeerde voorloper van dagblad Trouw) op 29 juni 1927, kon een kleine maand later reeds bekend worden gemaakt dat de Fries Rinse Dijkstra (31) benoemd werd als hoofdonderwijzer van de nieuwe school. Eerder was Dijkstra werkzaam geweest in Huizum (bij Leeuwarden). Als 'extra' was Dijkstra in het bezit van een landbouwakte. Daardoor was hij bevoegd landbouwcursussen te geven. Die werden in de wintermaanden gehouden. Er waren drie diploma's: 'met vrucht', 'met veel

vrucht' en 'met heel veel vrucht'. Er werd ook een 'assistente' voor de hoofdonderwijzer aangesteld: de 19-jarige Johanna Calkhoven uit Nijverdal.

Het eerste schoolhoofd op de school in Witharen was Rinse Dijkstra (1896-1970). Bij de opening van de school op 31 oktober 1927 was hij 31 jaar. De foto van hem en zijn gezin werd gemaakt in 1932. Van links naar rechts: Pieter Aant (1926-2005), de meester

WITHAREN (Gem. Ommen).
Het Bestuur der Gereform. Schoolvereniging te OMMEN, roept sollicitanten op naar de betrekking van

HOOFD
der (vramoedelijk) 1 Nov. a.s. te openen Chr. School in de buurtschap Witharen, (ald grindweg, Ommen-Balkbrug, Bel. lid der Geref. Kerk. Akte Landbouw strekt tot aanbeveling, Nr. met verd. ind. (voór 10 Feb.) a. h. Hoofd der Chr. School te Ommen, E. H. TIMMERMAN.
(Geen pers. bezoek dan na oproeping).

zelf, Tietje (1924-2002) en Wijske (1922-?). Onder haar Froukje (1929), mevrouw Lamke Dijkstra-Sietsma (1894-1978) met de kleine Frederik (1932-2010) op schoot en rechts Harm Kornelis (1927-2021). In 1932 vertrok meester Dijkstra naar Alteveer (bij Hoogeveen). Daar werden nog Kornelis (1933-2014) en Wijnand (1937) geboren. Het oudste kind uit het gezin Dijkstra was in 1921 bij de geboorte overleden. Meester Dijkstra zelf overleed in 1970 te Ede.

Bestuur en personeel bij de opening van de school op maandag 31 oktober 1927. Staand, van links naar rechts: Jan Hendrik Dunnewind (1880-1932), ?, Hendrik ten Tooren (1888-1967), Peter Schuttert (1880-1967) en ? Zittend: Lamke Dijkstra-Sietsma (echtgenote van het schoolhoofd), Rinse Dijkstra (schoolhoofd), Geert Wicherson (1862-1943, voorzitter schoolbestuur), Jan Timmerman (1866-1943) en Johanna Calkhoven (1908-2002, assistente en later onderwijzeres).

De twee kinderen vooraan zijn de beide oudste kinderen van de familie Dijkstra, Wijske of Wiekie (5) en Tietje of Tietia (3). Bij de ingang van de school kwam een bord te hangen met daarop de namen van de bestuursleden uit 1927. Daarop worden ook vermeld Gerrit Timmerman (?), Hendrik Jan Moddejonge (1856-1941), Gerrit Hendrik Nijenhuis (1890-1929) en Gerrit Jan Volkerink (1880-1964). Mogelijk dat twee van hen de onbekende heren op de foto zijn.

Stichtelijke onderwijzingen

Meester Timmerman voerde bij de opening van de school uitgebreid het woord. Hij wist haarfijn hoe hij het gemoed van de aanwezige vaders en moeders moest bespelen. "Dit onderwerp hield alle ouders in deze buurtschap bezig, temeer wanneer zij 's winters-avonds, als de regen neerknetterde, de wind huilde en lamp reeds brandde, nog zaten te wachten op hun vaak nog zoo kleine kindertjes, die reeds voor dag en dauw in de morgenschemering waren weggegaan. En wellicht was er wel niemand uwer de gedachte toegedaan, dat de wensch van uw hart de eerste jaren in vervulling zou gaan." Timmerman dacht in zijn openingstoespraak ook terug aan 'den tijd onzer vaderen', toen Ommen zo graag een christelijke school wilde hebben. Die wens was in 1850 in vervulling gegaan, Ommen kreeg de eerste christelijke school in de noordelijke vier provincies. "Wat hebben die menschen moeten bidden en worstelen! Maar van overheidswege werd het hun aanvankelijk verboden, zelfs nog, toen zij aanboden alles zelf te zullen bekostigen en bovendien nog mee te betalen voor het openbaar onderwijs." Timmermans toespraak was doorspekt met Bijbelse citaten en stichtelijke onderwijzingen. Bijbelse -, vaderlandse - en kerkgeschiedenis gingen bij de Ommer hoofdonderwijzer naadloos in elkaar over. In de gereformeerde 'bubbel' van destijds was er niemand die daar een speld tussen kon krijgen. Timmerman wilde echter niet dat men hem van 'Farizeïsme' zou kunnen beschuldigen. "Onze kinderen zijn niet beter dan die van andere scholen. God beware ons ervoor dat te denken. Hij leere ons meer, ons zelve te kennen. Neen, wij danken niet voor wat wij zijn, maar voor wat de Heere ons gaf." Met de woorden van Psalm 78 ('Wij zullen het niet verbergen voor hun kinderen en voor het navolgende geslacht, vertellende de loffelijkheid des Heeren...') heette hij zijn collega Rinse Dijkstra welkom als hoofd van de school. "Geloof dat de Heere U tot dit werk en dit arbeidsveld heeft geroepen. Hij sterke U tot Uw taak en geve U wijsheid van Boven, met Goddelijk licht bestraald, opdat gij hier ten rijken zegen kunt werkzaam zijn." Mevrouw Dijkstra werd evenmin vergeten. "Ook Uw echtgenote begroeten wij als een hulpe aan Uw zijde. Moge het haar gegeven worden, U bij Uw moeilijke taak te kunnen bemoedigen, maar ook om getuige te zijn van den groei en den bloei en Hij wone bij U om U te behoeden op Uw levenspad." Ten slotte was er ook een woord van welkom voor de 'assistente' van de meester en ook dat paste helemaal in de taal van de tijd: "Tevens roepen we een welkom toe aan Mej. Calkhoven, die als assistente aan de school zal werkzaam zijn. Moge ook zij in dit werk den Heere dienen met blijdschap." Hierna verzocht Timmerman alle aanwezigen het schoolhoofd, zijn echtgenote en zijn assistente toe te zingen Ps. 134:3 ('Dat 's Heeren zegen op U daal').

Ook de Ommer burgemeester Nering Bögel en heren Salverda (hoofd der school in Balkbrug), Leenhouts (hoofd der school in Hoogenraven) en Munneke (oud-hoofd christelijke school in Ommen) hielden bij de opening van de school een korte toespraak. Meester

Dijkstra dankte daarna voor alle gelukwensen die hij en de nieuwe school in ontvangst hadden mogen nemen.

Op de eerste schooldag werd ook de eerste schoolfoto gemaakt. Linksboven (hoofd)meester Rinse Dijkstra. Daarnaast op de bovenste rij: Willem Scholten, Jan Scholten, Derk Hogenkamp, Jan Hendrik Schuttert, Egbert van der Linde, Roelof Volkerink, Johannes de Lange, Gerrit Jan Kusters, Roelof van Lenthe, Martend Praas en Arend Hogenkamp. Tweede rij: Hermina van Lenthe, Johanna Veldman,

Hermina de Lange, Hendrik ten Klooster, Lukas Buit, Dirk Jan Horsman, Frederik Kusters, Herman Willems, Arend Volkerink, Jan Hendrik Westerhuis, Hendrik Horsman, Frederik van Beesten, Jakob Zwiers, Willem Zwiers en juffrouw Johanna Calkhoven. Derde rij: Arend Nijhuis, Berend Jan van Lenthe, Marten van der Veen, Klaas de Boer Hzn., Jan van Leussen, Tietje Dijkstra, Wijtske Dijkstra, Johanna Kamphuis, Hendrikje Praas en Mina Westerhuis. Onderste rij: Berendina Horsman, Hendrik Bouwman, Gerrit van Beesten, Harm Buit, Lucas Buit Dzn., Frederik Winters, Arend Winters, Alberdina Bouwman, Hendrikje van der Linde, Aaltje Hogenkamp, Klazina de Boer, Geertje Buit, Egberdina Volkerink en Hendrikje Volkerink. Alle kinderen waren tussen de 6 en 12 jaar oud. Wijtske (Wiekie) en Tietje (Tietia) Dijkstra, de beide oudste meisjes van het schoolhoofd, waren dat nog niet, maar mochten er al wel bij op de foto.

De eerste leerlingenlijst van de Witharensche school telde 52 namen, inclusief de hoofdmeester en zijn assistente. De oudste leerlingen van de school waren al 12 en brachten hun laatste schooljaar op Witharen door. Dit waren Hermina de Lange van Witharen T.2 (van de tegenwoordige Witharenweg), Johanna Veldman van Witharen T.8, Willem

Volgnr.	NAAM en TOEGANG		DOESTREKING VAN				Volgnr.	NAAM en TOEGANG		DOESTREKING VAN			
	van de ouders, onderwijzer of leerling.	die tot de school zijn toegelaten.	Naam gemeente.	Naam vaderland of de school.	De bestemming, naar welk of de bestemming, naar welk no. van de school.	De vestiging, No. 1 en 2.		Naam gemeente.	Naam vaderland of de school.	De bestemming, naar welk of de bestemming, naar welk no. van de school.	De vestiging, No. 1 en 2.		
1	Rinse Dijkstra	21.12.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	37	Willem Zwiers	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
2	Johanna Veldman	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	38	Herman Willems	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
3	Willem Zwiers	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	39	Johanna Kamphuis	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
4	Hendrik Schuttert	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	40	Hendrik Bouwman	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
5	Egbert van der Linde	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	41	Gerrit van Beesten	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
6	Roelof Volkerink	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	42	Harm Buit	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
7	Johannes de Lange	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	43	Lucas Buit Dzn.	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
8	Gerrit Jan Kusters	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	44	Frederik Winters	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
9	Roelof van Lenthe	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	45	Arend Winters	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
10	Martend Praas	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	46	Alberdina Bouwman	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
11	Arend Hogenkamp	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	47	Hendrikje van der Linde	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
12	Hermina van Lenthe	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	48	Aaltje Hogenkamp	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
13	Johanna Veldman	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	49	Klazina de Boer	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
14	Hendrik ten Klooster	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	50	Geertje Buit	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
15	Lukas Buit	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	51	Egberdina Volkerink	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
16	Dirk Jan Horsman	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1	52	Hendrikje Volkerink	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1
17	Frederik Kusters	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
18	Herman Willems	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
19	Arend Volkerink	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
20	Jan Hendrik Westerhuis	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
21	Hendrik Horsman	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
22	Frederik van Beesten	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
23	Jakob Zwiers	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
24	Willem Zwiers	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
25	Juffrouw Johanna Calkhoven	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
26	Arend Nijhuis	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
27	Berend Jan van Lenthe	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
28	Marten van der Veen	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
29	Klaas de Boer Hzn.	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
30	Jan van Leussen	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
31	Tietje Dijkstra	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
32	Wijtske Dijkstra	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
33	Johanna Kamphuis	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
34	Hendrikje Praas	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
35	Mina Westerhuis	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
36	Berendina Horsman	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
37	Hendrik Bouwman	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
38	Gerrit van Beesten	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
39	Harm Buit	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
40	Lucas Buit Dzn.	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
41	Frederik Winters	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
42	Arend Winters	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
43	Alberdina Bouwman	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
44	Hendrikje van der Linde	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
45	Aaltje Hogenkamp	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
46	Klazina de Boer	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
47	Geertje Buit	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
48	Egberdina Volkerink	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
49	Hendrikje Volkerink	1.1.1892	W. 1	W. 1	W. 1	W. 1							
50													
51													
52													

Zwiers van Arriërveld X.41 en Herman Willems van Witharen T.9. Van het viertal zou alleen Herman Willems (1915-1998) in Witharen blijven wonen. Hermina de Lange overleed in 1941, nauwelijks twee maanden nadat zij was getrouwd met Dries van der Linde (1920-2006) uit Balkbrug. Johanna Veldman (1915-1996) trouwde met de weduwnaar Hendrik Broekhuizen (1894-1975) en ging wonen in Koekange. Willem Zwiers (1915-1998) moest zijn in 1917 overleden vader Fake al vroeg missen. Zijn moeder Aleida Omvlee (1891-1960) hertrouwde in 1919 met Derk Winters (1887-1963). Willem overleed op 83-jarige leeftijd in Enschede.

De jongste leerlingen waren net 6 jaar geworden: Lukas Buit van Ommerveld S.11, Berend Jan van Lenthe van Witharen T.10 en Derk Jan Horsman van Emsland U.17. Lukas Buit (1921-2001) trouwde in 1951 met Jenny Grootjans (1914-1994). Zij emigreerden naar Alberta in Canada en startten daar een boerenbedrijf in Lacombe. 'Luke' Buit werd er een gewaardeerd lid van de plaatselijke Rotaryclub. Naast Lukas emigreerden ook zijn ouders Marten (1894-1985) en Stientje Buit-Stolte (1897-1986), zus Annie (1924-2003) en broer Jan/John (1926-2021) naar Canada. Berend Jan van Lenthe (1921-2011) trouwde eind jaren '40 met Margje Winkels (1926-2017). Hij woonde en werkte zijn hele leven op een boerderij aan de Witharenweg. Derk Jan Horsman (1921-1984) ten slotte trouwde met de uit Rotterdam afkomstige Kitty Hollestein (1927-2013). Hij was op Witharen en wijde omgeving beter bekend als 'bakker Horsman'. Derk Jan begon in 1946 als zelfstandig ondernemer aan de Brugstraat in Ommen en verhuisde twee jaar later met Kitty naar Witharen. Behalve een bakkerij/slijterij startte hij ook een café dat heel toepasselijk 'Halfweg' werd genoemd (halfweg Ommen-Balkbrug). Derk Jan overleed in 1984 op slechts 62-jarige leeftijd. Zoon Dic (1961) nam in die tijd het horecabedrijf van zijn vader over. De bakkerij was intussen al gestopt.

Onderwijzer(es)s(en) komen en gaan

Per 1 januari 1928 kon de klas al worden gesplitst, daar Johanna Calkhoven haar onderwijspapieren had behaald en van assistente werd bevorderd tot onderwijzeres. Ook werd er toen een aanvraag bij de gemeente ingediend (en goedgekeurd) voor een tweede lokaal. Juffrouw Calkhoven vertrok per 1 december 1930 naar Notter (bij Wierden). Er meldden zich maar liefst 105 kandidaten om haar op te volgen. Er werd uiteindelijk gekozen voor mej. Aaltje de Bruin (1910-1940) uit het Drentse Klazienaveen. De nieuwe onderwijzeres zou anderhalf jaar blijven. Doordat zij juli 1932 in het huwelijk trad, moest ze naar de gewoonte van de tijd haar baan opgeven. Ze werd opgevolgd door Zwaantje Oosterhoff (1911-2001) uit Aduard. Tegelijk met juffrouw De Bruin werd als derde leerkracht Gerrit Veurink (1909-1981) uit Den Ham benoemd. Juf Oosterhoff en meester Veurink kregen verkering en trouwden in 1936. Hun huwelijk werd bekroond met elf kinderen. Vanwege de groei van de school mocht er in 1932 nóg een onderwijzer worden benoemd, Zwier Groothuismink (1913-1973) uit Den Ham. Zwier was geboren nabij kasteel Eerde, waar zijn vader Mannes (1883-1973) werkzaam was als koetsier. Zwiers oudoom Jan Groot-huismink (1816-1873) had in de negentiende eeuw ook op Witharen gewoond en beheerde er in die tijd namens Stad-Ommen het tolhuis. Meester Groothuismink was de eerste onderwijzer op Witharen van hervormde komaf. Hij bleef er echter maar kort, in 1934 ging hij naar een school in zijn eigen woonplaats Den Ham. Het grootste deel van zijn onderwijzersloopbaan was hij vervolgens werkzaam in Heemse/Hardenberg. Tot opvolger van schoolhoofd Rinse Dijkstra werd met ingang van het schooljaar 1932-1933 benoemd Riemer Roukema (1895-1978), die afkomstig was uit het Friese Wons. Dijkstra zelf vertrok toen naar het Drentse Alteveer.

Schoolschoonmaakster

Gemiddeld bleef een onderwijzer of onderwijzeres maar enkele jaren op Witharen, Berendina Noeverman-Schutte (1902-1983) van Witharen T.3 (de latere Rondweg) hield het liefst 38 jaar vol. Berendina was echter geen onderwijzeres, maar schoolschoonmaakster. Van 1927 tot 1965 was ze in functie. Ze maakte in totaal zes schoolhoofden mee: Rinse Dijkstra (van 1927 tot 1932), Riemer Roukema (van 1932 tot 1936), Janes Groeneveld (van 1936 tot 1953), Cornelis Johannes Christiaan Koppe (van 1953 tot 1956), Willem Frederik Gaasbeek (van 1956 tot 1959) en Jan Hendrik Douma (van 1959 tot 1965). De school schoonmaken deed je er niet maar even bij, het werk luisterde heel nauw. Van corona had in de jaren '20 en '30 bijvoorbeeld nog niemand gehoord, van roodvonk des te meer. Elke dag moesten de schoolboekjes worden ontsmet in verband met een mogelijke epidemie, want de (kinder)ziekte was uiterst besmettelijk. Mevrouw Noeverman had het er maar druk mee! Toen meester Douma in 1965 als schoolhoofd werd opgevolgd door Jelle Bootsma (1931-2021), zei haar echtgenoot Dieks Noeverman (1897-1992) in het dialect tegen zijn vrouw: "Berendine, ie hebt noe zovölle hoofd'n met e-maakt, 't is mooi e'wes, loat ut een aander noe mà

De "Venterskoare"

ter leering ende vermaeck

door Gerrit Steen

Vandaag de dag zie je ze in een modern jasje langs s'Heeren wegen jakkeren. De busjes van Bol.com, Cool Blue, de gele rakkers van Jumbo, de blauwe van de Appie en noem maar op. Toch is er eigenlijk weinig veranderd met 60 jaar geleden, toen had je de bakfietsen van de slaggers, de bakkers en de melkboeren. Maar ook nog venters met paard en wagen. En als het goed ging met het betreffende bedrijf dan werd de vertrouwde viervoeter ingeruild voor een Volkswagenbusje, want als ondernemer ging je mee in de vaart der volkeren.

Bedrijven met paard en wagen waren er legio in Ommen, ik noem er maar een paar: Jan van de Keizer, later Centra, Kikkert met galanterieën, Van der Beek, kruidenier en comestibles. De venterskoare van Keizer werd bestuurd door Schuttert. De "plaats op de bok", zoals bij een normaal span van paard en wagen, was veranderd door op die plaats de cabine van een oude auto te plaatsen, zat de venter lekker droog omdat het toen 's zomers nog wel eens regende en zeker in de herfst. De leidsels van het paard kwamen in de cabine via een scharnierend metalen luikje dat vroeger in auto dienst deed als frisse luchttoevoer. Het was de voorloper van de huidige airco, nu in de modernste uitvoering "spraak gestuurd". Stop niet afdwalen!

Terug bij de venters, waarvan ik altijd de opvallendste "Klompengan" vond, Jan Beniers. Hij handelde in huishoudelijke artikelen en had geen Frans gestudeerd, dus geen galanterieën of comestibles. Ook voor de kar geen "normaal" trekpaard maar een royale pony (goedkoper in't voer) en naast huishoudelijke zaken vooral spullen veur de boerderie, je zoals klompen, klompengan dus. Naast de ventersafdeling hadden ze ook een winkel aan de Ds. A.C. van Raaltestraat (toen Bouweinde) met speelgoed en andere huishoudelijke zaken. Het opmerkelijkst vond ik dat ze ook een afdeling "kunstgebittenreparatie" hadden, terwijl ik niet het idee had dat zowel Jan, maar ook zijn vrouw tandheelkunde hadden gestudeerd. Misschien was het een afhaal/brengpunt van gesneuvelde gebitten die de strijd met een stuk taaie droge worst niet hadden overleefd en dringend aan reparatie toe waren.

Als intro is het zowel genoeg geweest, en start ik mijn overpeinzingen als venter. De dienstplicht was nog volop aanwezig en na 24 maanden zwaaide ik af bij de Klu, Koninklijke Luchtmacht, waar ik in het onderhoud zat van de Starfighters op vliegveld Twente. Dat was in 1966 en het was een tijd van toch wel wat werkloosheid, in ieder geval de baantjes lagen niet voor het opscheppen. Bij Karel Woertink, de bakker/kruidenier bij ons aan de Hardenbergerweg had men toen per direct vervanging nodig voor de huidige venter, die wegens ziekte zijn werk moest neerleggen. De "koare" waarmee de handel bij de boeren werd bezorgd was een VW-bus, dus Duitse degelijkheid. In die tijd begon de verzuiling wel wat af te brokkelen maar was toch nog wel deels aanwezig, nu voor u nog een, maar in het verloop van mijn verhaal wordt dat wel duidelijk.

Zowel het assortiment in de bus, de klanten in de boerschop, en de verkoopprijzen, waren voor mij nog in nevelen gehuld. Daarom ging de eerste twee dagen een "winkelmaagie" met mij mee in het busje voor assistentie, en werd me alles vrij snel duidelijk gemaakt door Gerry Kollen (het maagie). Om onderweg niet te verhongeren zorgde "Geertie van Karel" voor vers gesmeerde kadetjes uit eigen bakkerij met ham en kaas ertussen, en van een kwaliteit, veel hoger dan die van La Place. Voor alle duidelijkheid Geertie was de vrouw van Karel, en had een hart van goud.

De eerste dag op de bus was op maandag een rit richting Varsen en de eerste klant was de familie Hengelaar, aan de toen nog in de volksmond genaamde Varsenerdiek. De bestelling, meestal enkele broden en een half pond koekjes uit eigen bakkerij. Na de zondag, de rustdag, die bestond uit de

1980: Bakkerij Koggel aan de Hardenbergerweg

Gerrit Jan Makkinga

kerkgang en koffiedrinken met een koekje erbij en dan was in die dagen met grote gezinnen de trommel snel leeg. In het begin dacht ik: "Een paar broden is dat niet wat weinig?", maar het bleek dat er bijna iedere een dag een andere venter kwam. Je gunde in die tijd de andere middenstanders ook een goede boterham. In dit geval bakker Hengelaar van de Stationsweg in de volksmond de "gereformeerde bakker" en familie van u raadt het al. Het was ook een snelle venter en had alles gauw door m.b.t. het reilen en zeilen rond de boerderie (wordt straks

duidelijk). Van Hengelaar naar een volgende klant, de boerderie van Vedders, op de k kken nog ouderwetse tegels op de vloer en een ronde tafel in het midden, vier stoelen met rieten matten er omheen en dat kwam mooi uit want ze waren ook met z'n vieren. Een relaxfautuil van Stressles voor Lefert, want zo heette de boer heb ik niet gezien en ook geen "kiekkassie" terwijl de TV toch al in opmars was, alles bleef daar zo als het altijd was en zo heurt t'ok.

De volgende stop was de familie Schepers waar ik regelmatig kwam omdat Willem Schepers toen al mien kammeroad deur dik en dun was. Nu zou je zeggen, partner in crime, want in het weekend gingen we op "jacht" op onze brommers. Willem op de Sparta en ik had een Berini. Het jachtgebied was aanvankelijk Ommen en Dedemsvaart, maar dat werd al rap uitgebreid met Hardenberg (zaal Mulder) en Balkbrug (zaal Takens), terwijl de beoogde buit hetzelfde bleef. Ook dat raadt u wel. Bij boer Schepers was ik meestal rond twaalf uur en moest dan aanschuiven aan de warme pot, "deed de veurige venter ok", einde discussie of eigenlijk geen discussie. Ook bij Schepers kwam bakker Hengelaar venten. Boerin Schepers vertelde mij een aardig voorval over zijn, altijd gehaaste bezoek. Willem, nog heel klein lag in de kinderwagen lekker in de zon maar was wel "jengelig" waarna hij in z'n bedje werd gelegd. Even daarna kwam bakker Hengelaar, druk doende zoals altijd, en zag in een flits ook de kinderwagen in de tuin staan. Kwam de k kken op met de openingszin, "Den kleinen dat is al een mooi keer'tlie en lek precies op zien va", terwijl het kereltje al lang in zijn bedje lag. Ik heb het voorval menig keer moeten aanhoren maar het blijft leuk.

Na de overvloedige middagpot, met een groter stuk vleis dan bi'j, oons thuis, was Welleweerd de toenmalige loonwerker de volgende klant. En na de familie Schuttert de Zwolseweg oversteken en de toen nog zandweg in naar Pasman. Een zoon woonde in een tot woning omgebouwd kippenhok, iets wat je wel meer zag op het platteland de nieuwbouw kwam toen aarzelend op gang. Op die plek iets oostelijk van de zandweg bevindt zich nu "den Woesten Heide" een geheel ander onderkomen dan in 1966 en beslist de moeite waard om te bekijken.

Terug naar de zandweg, in de zomer te mul, in de winter te nat, dus ook  en en al modder toen ik er door moest en bleef steken in de blubber. Maar ja, je bent jong en denkt dat je alles kan. Niet dus! Mobieltjes waren er niet, dus te voet naar Jan Welleweerd: "Zo ventie zit dus vaste, oonze jong's komt d'ran met de trekker." Tegen "betaling" van een droge worst kon ik weer verder. Dat ging toen zo, niks geen gedoe van "heeft u een opdracht-nummer" of heeft u de QR-code wel gescand aan het begin van de zandweg? Nee gewoon "niet lullen maar poetsen".

De tijd van modderige zandwegen was ook de tijd van Sinterklaas met toen nog **Zwarte Piet** dus ook de tijd van "zuute plassies", een lekkernij met o.a. anijs er in en iets kleiner dan een krentenbol. In die tijd was het assortiment dus in het busje met  en artikel uitgebreid en kwam na Abro en Azon op 38 producten. Natuurlijk was dat niet alfabetisch, je was natuurlijk wel bakker want op plaats  en stond "grieze stoete" en op plaats twee, u raadt het al "witte stoete". (de g komt eerder dan de w).

Terug naar de plassies, die kosten meestal 7 cent per stuk en waren heerlijk en die paar cent meer dan waard. Ook toen al boerinnen die op de kleintjes letten zie onderstaande conversatie. "Venter wat doet de plassies van 't joar?" "Ik nemme 7 cent en zie bint merakels lakker, in Varsen hef een boerinne de vingers d'r bi'j op 'egetten". "Dan kiek ik eerst ee'm wat ze bi'j Lute doet."

In het Nederlands: ik nemme /ik vraag er 7 cent voor wat ze bi'j Lute doet/ kijken wat ze

Kompanen

uw maat in financiële diensten

Aangesloten bij

Van Reeuwijkstraat 42
7731 EH Ommen
Tel.: (0529) 451154
Fax: (0529) 455027
Website: www.kompanen.nl
E-mail: info@kompanen.nl

A. VISSCHER

ontwerp, aanleg en onderhoud
van tuinen en sierbestrating

Violenstraat 15 • 7731 WK Ommen •

Tel: 06 - 51 60 00 86 • Tel: 0529 - 45 47 52 •

www.avisscher.nl • info@hoveniersbedrijf-visscher.nl

OCB Bouw b.v.

Uw specialist in ontwerp,
nieuw-, verbouw en renovatie

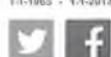
Strangeweg 14
7731 GW Ommen

tel. (0529)452810

fax (0529)452062

e-mail: info@ocb-bouw.nl

www.ocb-bouw.nl

Lunch - Diner - Snackbar
Vergader en Feestruimte - Catering

FLATER
ETEN & DRINKEN

De Huiskamer van Ommen

0529-451364

www.flater.nl

volg ons op Facebook

stukadoorsbedrijf
Rinus Zwanepol

Mobiel 06-30009131

Aannemersbedrijf M. van der Vegt

Ommen (0529) 45 37 47

Pearle
opticiens

Varsenerpoort 9, 7731 DG Ommen
Kerkplein 25, 7721 AD Dalfsen

expert

WESTERMAN

Schurinkstraat 26A • 7731 GD Ommen • T 0529 451 406

FREES VERHUUR OMMEN . NL

Asfaltfrezen

culinair bij u thuis

Voor een onvergetelijk feest

Wij maken uw feest "culinair" compleet!

- Buffetten
- Hapjes
- Workshops
- Diners

Het enige dat u zelf hoeft te doen is genieten!

www.culinairbijthuis.nl

Wielewaalstr 21
7731 XH Ommen
Mobiel: 06-10365875

E-mail: info@culinairbijthuis.nl

www.takman.nl

Tuincentrum Jurrie Baas
Balkerweg 24
7731 RZ Ommen
Tel. (0529) 453708
Fax (0529) 451595
info@jurriebaas.nl
www.jurriebaas.nl

GRONDMAN BouwService

www.grondmanbouwservice.nl

NOTARISSEN groot in kleine letters

Bentum Nijboer

NOTARISSEN in Ommen en Hardenberg

Ommen 0529 452 233
Hardenberg 0523 273 487

info@bentumnijboer.nl
www.bentumnijboer.nl

EP:Ommen

ElectronicPartner

Beeld & Geluid - Telecom - Wassen & Drogen -
Koelen & Vriezen - Multimedia -
Huishoudelijke apparatuur - Inbouwapparatuur

Gasthuisstraat 52 - 7731 DA Ommen
Tel.: (0529) 45 03 65
info@epommen.nl - www.epommen.nl

Wim van Kesteren Schoenreparaties

Gun uw schoenen een langer leven!

Uw schoenen worden
vakkundig gerepareerd door:
Wim van Kesteren Schoenreparaties
Tel. 0529 454130 | 06 205 311 24

U kunt uw schoenen
ter reparatie afgeven
en ophalen bij:

Varsenerstraat 2
Ommen

KLEINLUGTENBELT timmer- en onderhoudsbedrijf

De Voormars 10B - 7731 DD Ommen
Telefoon (0529) 45 47 89

kosten bij Lute. Voor alle duidelijkheid Lute was eigenaar en venter van bakkerij Wind. Eerst dacht ik, wat maakt nou 1 cent verschil uit, maar de gezinnen bestonden naast vader en moeder uit meer dan één prinsje en één prinsesje. Vaak uit 7 kinderen terwijl er toen natuurlijk uitschieters waren, maar dat zal altijd zo blijven.

Terug naar de schoolbanken, reken maar uit: één gezin en in het Sinterklaasweekend vier plassies per gezinslid, toch ongeveer 36 cent. De leuze “ons Zeeuwen bin zuunig” gold toen al voor Ommen e.o..

Ook nog even terug naar Abro en Azon, de fabrikant was het Zwolsche bedrijf de Fenix verpakte de handel in de toen bekende vierkante flessen. Op die flessen 1 dubbeltje statiegeld. Toen dreef de zee nog niet vol met wegwerp-plasticflessen en andere rommel. Het enige wat in de zee dreef waren Duitse toeristen die de Noordzee hadden ontdekt en eigenlijk de uitvinders waren van strand-zon-en zee-vakanties.

Bij de Fenix werkten toen ook al “reclamejongens” die ter meerdere consumptie van de Abro in de fles 4 plastic kralen stopten. Als de fles leeg was, kon je met die kralen en 30 flessen verder, een mooie ketting maken van zgn. Abrokralen.

Maar wachten tot de fles leeg was duurde mijn zus Toos veel te lang en maakte het kleine, door mijn moeder ingeprikte gaatje, groter met haar breipen. Toen floepten de kralen er zo uit en kon je de ketting langer maken. Gevolg was wel dat de fles met dat grotere schenkgat eerder leeg was, dat stond wel in “de kleine lettertjes” maar die leest toch niemand.

Nog weer even “ter leeringh ende vermaeck” terug naar de verzuiling op het platteland. Als je in die tijd bij de boerderie een vaalgroene trekker zag van het merk Fendt was die meestal van de firma Wemekamp aan het Ommerkanaal (Gereformeerd vrijgemaakt). Een rode trekker van Massey Ferguson kwam van de familie Bloo uit Vilsteren (Rooms-katholiek) terwijl een blauwe Lanz Bulldog van Stoevelaar uit Lemele was (Hervormd).

Toen gunde men de handel nog aan je naaste netwerk, terwijl we nu voor de laagste prijs gaan, China, Rusland, Azië en vul maar in. Toen kon je ook rekenen op die bedrijven, nu is het vaak defect, gooi maar we of geen onderdelen meer te krijgen. Toen de Arabieren de oliekraan dichtdraiden was er de hit van boer Koekkoek: “den Uyl is in den olie”, maar we hadden als wakkere Nederlanders toen nog meer wakker moeten zijn.

Terug naar de ventersroute, op woensdag meestal richting het Arriërveld naar o.a. de familie Dankelman aan de Dwarsweg. Een aardig voorval, toen ik de kōkken op kwam keek boerin Dankelman wat bezorgd. Ze stak meteen van wal: “Noe ‘st ok wat, een koe op’t kalven (staat op punt te bevallen) en de “baas” (de boer) is d’r niet, de peuties bint d’r al (de voorpoten steken al uit de vagina)”. Samen met mijn maat Willem had ik dat soort “bevellingen” wel eens opgelost bij hun op de boerderie, als onbezoldigd veeverloskundige. Touw om de pootjes, andere eind om een knuppeltje en met twee man trekken, en als de koe meewerkte floepte het kalf zo in het stro en kon moeder koe het gaan “drooglikken”.

Ik gaf aan dat ik wel even wilde helpen, knuppeltje en touw lagen al klaar en na een kwartier een mooi “veerskalf”, gelukkig gien bōllegie (stiertje), in het stro, een hand vol zout in de snoete en na wat geproes (genies) was het kalf klaar voor de wrede wereld.

Na deze onderbreking wilde ik mijn route voortzetten nadat ik uiteraard de bakkerswaren op de keukentafel had gelegd. “Venter gaot zitt’n, wi’j nemt d’r iene op (we drinken een borrel op de geboorte)”. Toen was het zo dat “op ien bien kō’j niet loop’n”, ik de route met twee borrels achter de kiezen vervolgde. Gelukkig ook KING in het assortiment en met een frisse adem op naar de volgende klant.

Op de vrijdag route Stegeren naar mijn laatste anekdote: De familie Kremer, met boerin Mina die vrijdags altijd soep kookte voor de zondag (toen zeker nog de Rustdag). “Venter goot zit’n, eerst een bord soep, de boschoppen komt later wel, kreeg de veurige venter ok (geen discussie).” Als er één boerin soep kon koken dan was dat tante Mina, met echt poulet van eigen slacht en dat proef je. Dit was het grootste deel van mijn venters-oeuvre.

Misschien nog een deel twee.

Venter van Kruidenier Keizer aan het Ommerkanaal

Namen in dit verhaal komen spontaan op uit het brein van de schrijver. Enige gelijkenis met bestaande personen berust dan ook op louter toeval.

Wiej goat nog weer eem deur Omm'n Loop ie met ? deur Alex Schuurman

*Weet ie woor de Van Roaltestroate is? En weet ie dan ok hoe ze dat vrogger nuum'n? 'n Bouweinde, einde van de bebouwde kom. De Bouweinde begint bij de Arriërpooorte en is het verlengde van de Bouwstroate, zeg maar bij Vosjan de schoenmaker. Dat is de kruusing met de Gasthuusstroate en de Tuunstroate, vrogger "Achter de Geurn"
Hol oe schrap, want wiej goat hen... wiej begunt an de rechterkaante.*

Bakker Maat, wat hadden wiej toch een bakkers; Ter Burg in Besthem, Hengelaar an de Stationsweg, Steems, Sonnenbarg en Hurink in de Brugstroate, Makk'nga (Ten Brinke) in de Kruusstroate, Jutten an de Bouwstroate, Maat en Lute Wind an de van Roaltestroate en Bakker ~Hosman in Withaarn, an de Balkerweg. Loat noe al die bakkers precies an de route zitt'n, woor de Canadeez'n langs geung met de bevrijding van Omm'n. As ze richting Haddenbarg geung dan kwaam ze langs bakker Woertink (later Koggel) an de Haddenbargerweg. An de Markt woon'n ok 'n bakker, maar den hieten Bakker maar was gin bakker.

Wie mut vedder richting de krusing met de Julianastroate; door zit schilder Derk Bosscher met een filiaal van de drogisterieje van Bosscher an de Brugstroate en teengover Garage Jan Stien taxi - ziekenauto - rouw en trouwauto's.

Dan steunt door het Van Roaltehuus, vernuunt naar domineer Van Roalte, den, in de joorn dattig van de neengtiende eeuw, zich afscheid'n van de hervormde karke.

Door vlak-an was de winkel van Takman met gereedschap, spiekers en schroem. D'r vreugter is iene an Takman; hebbie ok spiekers? Joawel, hoe lange wullie ze hebb'n, zee den keer!; hoe lange kunnie ze miss'n.

Nuist een grote tune was dan de griffemeerde pastorie van domineer Baumfalk en domineer Mulder en andern, later zat op die plekke nog meer geld: de Rabo!

En ten slotte was er nog de slagerieje van Van Lohuuz'n. Door weer nuist is het Jouden Karkhof. As wiej oons noew ummedreit en loopt langs de andere kante weer trugge, dan stouw weer veur een begraafplaatsee, de oalle. Door drek an is de touwbaane van Beernd van der Vegte, de touwslager. Zien zonne hiet'n dan ok 'Jan-touw'.

Dat grote witte gebouw is de Van Roalteschoele, de griffemeerde schoele met o.a. meester Timmerman en juffrouw Loman.

Over het weggie henkiekend, kiek ie liek op de mulle van Anton.

Dan binnen wiej bij Jan Beniers 1001 artikelen. Iej kogg'n door van als, ziej hadd'n door ok van als. As ze het bij Kikkert niet hadd'n en ok niet bij Bemboom, dan geung ie maar noar Jan Beniers, noew zit door al weer een tweede fiets'nmaker. Op 'n hoek met de Schurinkstege was Matt'ntie van Appelhof, de smid. Hier was vrogger de hangplekke van de mensen van de Schurinkstroate. Iej zaang door de jongs van Freek Schuurman en ok de beide breurs Schuurman, de kollnboer. Vedder nog Gait van de Potse en Roelof van der Heide, de jongs van Mattens de kuster. Jwans van de Poppe (Kapper Timmerman) en natuurluk Bosvolk.

Koossie Timmerman, den er ok vake bijsteunt had een winkeltie woor noew Matt'n Dunnwind zit. Op 'n hoek met de Hamsgoorn was de meubel- en vrouwn-klere-winkel van Schudde.

Teengover was de Kroon-winkel van Lute en Diny Wind, met tante Fem en de bakkerieje erachter. Een akelig nauw stegie verbunt het met Bettus Pannekoek, den verkoch'n wc potten en kraan'n en hij maak'n dat ok bije oe an de mure. Dan binne wiej weer bij de Arriërpooort, vrogger zat er een winkel met huu (hoeden) Maison Raak en doornoa de stoffenzaak van de 'keuneginne van droad en noald' Dina Poortier. Disse winkel hiet'n 'Arriërpooort' en door waar wiej ok begunn'n.

Mooi daaj eem woln metloop'n, toch niet muu wurd'n hop ik, dan doet noe maar eem de biene op nandern stoel.

De touwbaan

Ommer Sproake

door Marietje Rhee-Luttekes

De Taal van Ommen en Contreien

Een prachtig en praktisch woordenboek met de bovenstaande titel is in 2021 verschenen. Prachtig in uitvoering en inhoud en tevens een praktisch handboek voor degenen, die van ons eigen Ommer dialect houden en niet zeker zijn van de schrijfwijze of de betekenis van een dialectwoord. De juiste schrijfwijze, wie zal deze kunnen vaststellen, maar werken naar enige uniformiteit is zinvol.

Drs. Gerrit Jan Martens is de samensteller van dit boek. Gerrit Jan (1938) is in Ommen geboren en getogen. Hij bezocht er de Openbare Lagere School en aansluitend de school voor MULO op het Vrijthof, de school van Meester van der Meulen. Een deel van de oudere generatie heeft waarschijnlijk wel herinneringen aan Gerrit Jan en aan zijn familie.

Gerrit Jan is een man van woorden en taal. Hij werd predikant om Het Woord te verkondigen. Na vijf jaar lang voor de zending in Kameroen gewerkt te hebben kwam hij met zijn gezin naar Nederland terug. Hij heeft diverse functies bekleed en was onder andere predikant in Zwijndrecht. In 2003 ging Gerrit Jan met emeritaat. Toen kon hij over voldoende tijd beschikken om zich intensief in te zetten en te wijden aan het realiseren van zijn doel. Hij wilde zichzelf inzicht verschaffen in de wonderlijke wereld van de taal en aandacht schenken aan een deel van de officieel erkende taal het Nedersaksisch. Dat deel is het Sallands, Gerrit Jan richtte zich daarbij speciaal op zijn moedertaal, de "Ommer Sproake".

Zijn familieleden zijn een belangrijke hulp geweest bij o.a. het aandragen van woorden uit het Ommer dialect en zoals Gerrit Jan zelf schrijft:

"Mijn twee zussen Hennie en Lena, en mijn schoonzus Gerda Tempert (resp. getrouwd met Gerard Ekkel, Egbert Boezelman en mijn broer Jan) hebben mij meer dan vijftien jaar willen voorzien van krantenknipsels enz. Mijn boer Jan was altijd op zoek naar historisch materiaal. Zo kwam hij aanzetten met de Stadsrechten van Zwolle, die teruggaan tot de 14e eeuw."

In het woordenboek zijn twee woordenlijsten te vinden, het Sallands-Nederlands en het Nederlands-Sallands, sommige werkwoorden in het dialect zijn door Gerrit Jan van vervoegingen voorzien. De betekenis van woorden wordt uitvoerig toegelicht, waarbij ook op de etymologische oorsprong toelichting wordt gegeven. Bovendien worden teksten uit zeer lang vervlogen tijden aangehaald en zijn er Ommer zegswijzen in te vinden, die anderen even doen terugkeren in "de tijd van toen", waarbij menige glimlach niet zal kunnen worden onderdrukt.

Een aantal jaren geleden verscheen de Taalgids Overijssel. Het is een klein, mooi uitgevoerd woordenboekje, waarin echter een nieuwe taal wordt genoemd, Het Vechtdals. Hoewel Ommen en Dalfsen gelijklopende dialectwoorden kennen, wordt vermeld dat in Dalfsen het Sallands en meer oostwaarts Vechtdals gesproken. Vechtdals ...?

Gerrit Jan verdient veel dank voor de excellente en de nauwgezette wijze, waarmee hij zijn "droom" het vastleggen van een uitgebreide behandeling van ons Ommer Dialect, verwerkelijkt heeft. Hij heeft met zijn boek een grote bijdrage geleverd aan het voortbestaan van onze Sproake, het boek is een mooie inspiratiebron om met enige regelmaat in Ommer Sproake te schrijven.

Gerrit Jan "Goedgoan"!

In Ommer Sproake

'n Hond, oen besten Kammeroad

In de leste tied, februari 2023, hebt wi'j völle heuren proaten over honde, die met heur bazen op reize gungen. 't Giet dan niet over gewone honde, nee, dit giet over honde, die merakels goed bint op'evod en biezunder goed 'etraind wödden umme heer bazen te helpen bi'j redden van mensen. Veural bint ze behulpzaam bi'j 't opsporen van slachtoffers van raampen en grote ongelukken. Soms helpt ze ook bi'j 't zuken noar sporen van vermiste mensen. Altied weer leeze wi'j doarover, over disse goeie honde en dappere bazen. Niet iederiene hölt van dieren, völle luu bint d'r akelig bange veur honde, umdat ze vreest in de broek, of argens nog slimmer, 'egreppen te wödden. Mar nog meer luu bint wies met dit soort viervoeters, 't bint toch zukke trouwe kammeroaden. Doar valt wel wat over te vertellen.

Hondetrouw

Over een veurbeeld van hondetrouw wödden een stukkien 'eschreem in een olde kraante. D'r was t'r iene uut Ommen den zien hundtie verkoch had an 'n persoon uut Möppelt en hi'j zol 'm met 't spoor loaten vervoeren. 't Biessien wödden doaromme in een maande opeslötten in Ommen op de trein 'ezet um de wereldreize allineg te maken. Hi'j was nog nooit van zien olde woonstee weg 'ewest. In Möppelt steund zienen nieje baas al kloar um de anwinst op te halen. Het diertien hef 't doar niet arg noar zien zin 'ehad, kreeg meschiens wel last van heimwee noar zien veurigen baas, hi'j kon 't doar niet volhoaln. Op 'n goeien dag hef 'e de biene 'enömmen. Noa ruum een wekke deur weer en wind 'esjouwd te hebben kwaamp 'e, helemoale kröppel en uut'ehongerd, weer bi'j zien olde baassien anlopen. Den hef de haand over zien harte 'estrekken en beslötten um 'm nooit weer weg te doen. Hoe 't hundtie in Zwolle over'estapt is wödt niet verteld

“Zonnen dómme hond”

Disse woorde wödden vake 'ezeg as t'r iene wat stoms uut'ehaald had. I'j zult begriepen, dat ze doar dan gien komplement met weggaven mar een grote portie minachting uut-spraken.

Onze Jobje was zo'n klein zwart-wit hundtien, altied wat druk en heel vrolijk in de weer en d'r zat veur gien cent gemienigheid in. Hi'j spöllen graag met de kinder en de kinder waren gek op Jobje.

Jobje was een rekkeltie en wol d'r nog wel 's tussenuut goan en veural de biene nemmen as 'e luch van een teef 'ekregen had. As de deure niet helemoal dichte was, hup, wég was Jobje en kwaamp de eerste tied niet meer noar huus. Ik zate dan dik in de zörge, want ie könt toch nooit weten wat of 'e uitspookt of dat 'm wat overkump.

Op een herfstoamd was 't weer iens raak, wég Jobje. 't Regenen piepenstellen en ik vunne 't een akelig gevuul, dat huusgenoot hond in dat slechte weer buten zol wêe. Ik pakken de auto en zöch zo'n bettien overal. In gien velden of wegen was ok mar iets van Jobje te zien. Woar zol 'e toch hen wêe? Toen ik weer in huus was besleut ik 's naggens ma' op de banke te sloapen, want stel oe toch veur, dat 'e noar huus kwaamp en veur de dichte deure steund, he'j zol dan meschiens zo ma' weer de wiede wereld intrekken. De hele nacht kon ik gien oge dichte doen – netuurlijk niet echt, ik kon ze bes wel dichte kriegen, mar sloapen ... doar kwaamp niks van terechte. Ik zate vös te völle in de rats over onze huusgenoot op vier poten.

'n Volgende margn gunk Gerrit noar zien werk. Binnen de körtste keren kwaamp 'e weer anfietsen. In de fietstasse zat Jobje, den had 'e bi'j zien werk an'et'röffen. Den hond hef doar mooi dreuge zitten wachten onder 't ofdak tot zien taxi veurkwaamp rieden met alle vertrouwen in zien baas, den 'm wel zol ophalen. Zo dom was 'e dus toch niet, mar mangs ...

Toen wi'j verhuusd waren lag t 'r achter ons huus nog wat puin, dat op'eruimd mos wödden. Jobje, de geboren jager, woar alle moezen veur op de vlucht sleugen, had doar wel iets bezunders 'erökken. Dat mos netuurlek onderzöch wödden. Zien mollenjagersbloed

gunk zo goed as an de kok "Wat hef dat spul doar wel te maken in onze tuune, vót t'r met!" Jobje graaven as 'n gek, 't was 'm vaste wel gruun en gel veur de ogen. He 'j zol ze te pakken kriegen, die lilleke moezen. Ik zaage 't gebeuren. An de kaante, woar as Jobje niet an 't graven was, sprungen de moezen uut de bult stienen en gungen d'r met een gaank vandeur, 'n hond merken d'r helemoale niks van.

Wat een slechte beurte veur dissen mollenvanger, hi'j mos toch eigenlijk wel zo'n stelligien moezen te slim of 'ewest wêe en niet andersumme!

Möppelt en honde

D'r is wel wat met Möppelt an de haand. Jan vertellen mi'j de volgende geschiedenis over de hond van zien va. De familie wonnen in Ommen en vaderlief gunk vake met andere manluu op pad um te jagen. Ditmoal gungen ze - joawel - noar Möppelt. Doar wödden netuurlek eerst an'elegd umme moed in te drinken. De honde wussen dat wel en bleven met völle geduld wachen tot de bazen argens buten Möppelt de Drentse jachtvelden zollen goan betreên. 't Bint altied van die spannende angelegenheên, dat jagen - of 't een mooie biezigheid is .. dat loat ik liever in 't midden. Goed, de manluu hadden 't veur mekare en hebt mangs wel raak 'oschötten. Met 'n weitas vol buit en jagerslatijn vertrökken de manluu um richting Ommen te goan. Toen zi'j in de auto's wullen stappen kwaamp "va" tot de ontdekking, dat zien hond d'r niet bi'j was. Leiden in last - d'r wödden overal in de omgeving 'ezöch - nargens den hond.

Met lood in de jachtleerzen gunk va ze op huus op'an. Joa, de buit was binnen, maar dat weug niet op tegen 't verlies van den hond, hi'j had d'r een echten kater van. Moe, de kinder en va zelf hadden er slecht met.

'n Wekke of vieve later, op een oamd - gejaank an de achterdeure! De hele familie gunk hen kieken wat det was. En zi 'j konnen heer ogen niet geleuven, doar steund een bekenden zwarten zwarver op veer poten. Zien völkien hef 'm met open armen en met 'n lach en 'n troan van geluk binnen 'eloaten.

Vertelt mi'j now niet, dat honde dom bint. De weg van Möppelt noar Ommen, noar huus vinnen, doet 'm dat 's noa, zo zonder kaarte of 'n ni'jmoedse dinge. Nee, niks van det spul, zien eigen angeboren navigatie brach 'em weer noar huus en ... zien name was TOM!

A'j met oen hond noar Möppelt goat: i'j könt mar nooit weten ... hold oen hond an de liende!

Geraadpleegd:

- *De Taal van Ommen en Contreien* - G.J. Martens
- *Delpher*
- *Provinciale Overijsselsche en Zwolse courant*
- *CCO*
- *OudOmmen.nl*

Als u het boek wilt bestellen: ISBN: 978-94-6247-216-7

Zoekplaatje

Zoekplaatje (GU0055)

Een zoekplaatje afkomstig van de Familie Wesselink. De (lachende) vrouw links is Dina Wesselink-van der Vegt, met naast haar mogelijk haar moeder. De foto is gemaakt voor het pand Bouwstraat 5, waar de familie woonde. Wie helpt ons aan meer namen?

Vorig zoekplaatje (ZZ0020)

Het vorig zoekplaatje heeft helaas geen namen opgeleverd. Eventuele reacties op het vorige zoekplaatje (ZZ0020) zijn alsnog zeer welkom!

EKKELENKAMP
LUNCH ■ DINER ■ PATISSERIE
IJSSALON

Stationsweg 1 ■ 7731 AW Ommen ■ telefoon 0529 45 17 82
www.ekkelenkamp-ommen.nl

**Bouwbedrijf
Vonder**

www.bvbouw.nl - info@bvbouw.nl

Brink 10 - 7731 TG Ommen - Tel. 0529 - 451043

Nieuwbouw
Verbouw
Renovatie
Restauratie
Tekening
Vergunningen

RADIO - T.V. - STEREO RECORDERS - KOELKASTEN
WASAUTOMATEN - EIGEN TECHNISCHE DIENST

M. Dunnewind

Dr. A.C. van Raaltestraat 12
7731 GN Ommen
Tel. (0529) 45 16 58

Brasserie Tante Pos
Ommen

in het
voormalig postkantoor
van ommen

adres Markt 17, 7731 DB Ommen
telefoon (0529) 45 18 13
e-mail info@tantepos.nl
internet www.tantepos.nl

Hallo
JUMBO
Ommen

Markt 22-24, 7731 DB Ommen
T 0529 - 47 81 60
www.jumbo.com

**Functioneel & fit
boven de 50**

BEL VOOR MEER INFORMATIE

BRINK 35 | OMMEN
T 0529 454508
E INFO@CROSSFITOMMEN.COM

Bandenservice Ommen B.V.

voor volledig technisch onderhoud

Nieuwelandstraat 1
7731 TH Ommen
Tel. (0529) 45 37 84
www.bandenserviceommen.nl

GROTE EN KLEINE BEURTEN

**OOK VOOR
APK-KEURINGEN**

snel en
eigenzinnig
oplossingen
van nu
van cijfers naar
toekomstplannen
+
hart voor
resultaat

www.krcvanelderen.nl

KRC VAN ELDEREN

accountants | belastingadviseurs

Nijkamp
installatietechniek

Bas Nijkamp
06 51 78 57 57

Coevorderweg 6
7735 KH Arriën

info@nijkampinstallatie.nl

Dunnewind Groep b.v.

Verhuur van:
mobiele kranen - shovels - containers - kippertrailers
diepladers - truck - kraan - aanhanger

Uitvoering van:
grondwerken - sloopwerken - rioleringswerken - bestratingen

Verkoop van:
zand - grond - grind

Als inwoner van de gemeente Ommen kunt u zes dagen per week uw tuinafval gratis bij ons inleveren.

Openingstijden: Maandag t/m vrijdag van 8.00 uur - 17.30 uur
Zaterdag van 8.00 uur - 12.00 uur

Strangeweg 7
7731 GV Ommen
Tel. (0529) 45 21 50

info@dunnewindgroep.nl
www.dunnewindgroep.nl

UW DAK IS ONS VAK!!!

dakdekkers- en renovatiebedrijf

E. van der LINDE

OMMEN BV

Vermeerstraat 13 • 7731 SM Ommen • Tel. (0529) 45 30 33

Notarispost OMMEN

Zet het zwart op wit.

Notarispost Ommen

Vrijthof 8a, 7731 CN Ommen

T 0529 - 712 523

E secretariaat@notarispostommen.nl

I www.notarispostommen.nl

Elke maandagavond

van 19.00 tot 21.00 uur gratis

en vrijblijvend inlooppreekuur.

sallands goed

registermakelaars & taxateurs

Al ruim 20 jaar on(t)roerend GOED specialist in Ommen

Hammerweg 59C - 7731 AJ Ommen

T 0529 455055 - ommen@sallandsgoed.nl

www.sallandsgoed.nl

DE KAPPER

Vrijthof 1

7731 CN Ommen

Telefoon (0529) 45 49 48

tijdvoorjezelf@salondekapper.nl

WWW.SALONDEKAPPER.NL

Maak online een afspraak

dranken & delicatessen

Varsenerstraat 2

7731 DC Ommen

T 0529 45 30 66

E info@wijnhofommen.nl

I www.wijnhofommen.nl

VERHUIZINGEN

EN

TRANSPORTEN

H. STEEN B.V.

Sogenbosstraat 3

7731 WT Ommen

Tel. (0529) 45 18 02

E-mail info@hsteenbv.nl

Nieuw in Ommen *Proef!* **3** maaltijden

Gotink

OCO Maaltijden

€15,-

0529 451 429
voor meer info

Kijk op
gotink-oco.nl

Brugstraat 16
Ommen

WILDTHOUT

Hotel & Restaurant

SERVICE, KWALITEIT EN GEZELLIGHEID!

Telefoon 0529-451592

info@wildthout.nl

www.hotelwildthout.nl

*Aj komt
zōj't goed heb'n*

Restaurant - Catering

De Bootsmen

Coevorderweg 19

7737 PE Ommen

Tel. (0529) 45 72 72

HOGHE HEXEL

uijetijdspark

VOOR IEDEREEN EEN BELEVENIS

Bruine Hoopsweg 6

7645 BJ Hoge Hexel

www.bungalowparkhogehexel.nl

info@bungalowparkhogehexel.nl 0546-579865